

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

ФОРМУЛА РАДОСТІ ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

До 150-річчя від дня народження
американської дитячої письменниці

Київ – 2018

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

ФОРМУЛА РАДОСТІ
ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

До 150-річчя від дня народження
американської дитячої письменниці

Київ – 2018

УДК 016:8

Ф 79

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Укладач Л.М. Ільченко.
Літературний редактор В.В. Зеленська.

«Формула радості Елеонор Портер» : інформ. бібліогр. список для організаторів дит. читання до 150-річчя від дня народж. американської дит. письменниці / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Л. М. Ільченко. – Київ, 2018. – 28 с.

Видання включає біографічну довідку про Елеонор Портер, перелік її творів у бібліотеці, список літератури та ресурсів мережі Інтернет про життєвий та творчий шлях письменниці, деякі цитати Е. Портер, вікторину та тест за романом «Полліанна», кросворд за життям та творчістю автора.

© Національна бібліотека України для дітей, 2018

«Кожний день не може бути гарним, але щось гарне є у кожному дні».

Англійське прислів'я

Література для дітей, створена жінками-письменниками кінця XIX – початку XX століть, формувалася під впливом реалістичних літературних тенденцій, що висвітлювали дійсне життя тогочасного суспільства, розкривали проблеми психологічного, соціального, пізнавального характеру, які хвилювали дитину або адресувалися дитячій аудиторії. Англійська література того часу мала багато таких видатних представниць, як Л. М. Монгомері, Л. Олкотт, Ф. Бернетт, Е. Портер, які присвятили свою творчість саме темі дитини у суспільстві та відобразили дитинство своїх героїв, соціальні умови дорослішання та становлення особистості, їхнє ставлення до людей та природи. Але найбільш відомою у багатьох поколіннях читачів різних континентів стала американська письменниця Елеонор Портер завдяки своїй оптимістичній героїні Полліанні, яка навчила людей «грати в радість», вселила віру співвітчизників у свої сили.

Народилася майбутня письменниця 19 грудня 1868 року в невеликому американському містечку Літлтон, що знаходиться у північній частині Білих гір на півночі Америки у штаті Нью-Гемпшир. Її батьки – Френсіс Флетчер Ходжман та Лівілла Вулсон, були нащадками перших британських переселенців до Америки. Мати Елеонор була художницею, батько мав аптекарський бізнес, а її дідусь по-батькові був ювеліром та годинником. У сім'ї зростало двоє дітей – старший син Фред та молодша донька Елеонор, які виховувались у пуританському дусі. Маленька Елеонор росла

талановитою дівчинкою: любила співати, слухати музику, а також мала талант до написання невеличких віршів до днів народжень, урочистих та важливих подій у містечку.

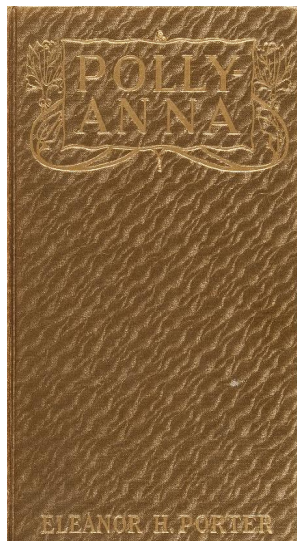
Здобула освіту у місцевій школі. Маючи прекрасні вокальні здібності, вона з дитинства мріяла про славу співачки. Тому згодом навчалася на вокальному відділенні у Бостонській консерваторії співу – найстарішому музичному навчальному закладові США. Уже в той час Елеонор Портер з успіхом виступала на концертах світської музики, співала в церковних хорах, а згодом стала солісткою Бостонського хорового ансамблю. Вокальна кар'єра була перервана у зв'язку з одруженням із бізнесменом Джоном Лайманом Портером 3 травня 1892 року у Спрінгфілді (штат Джорджія) та переїздом до Массачусетсу. Остаточо подружжя Портерів оселилося у Нью-Йорку у гарному ошатному будинку, найбільшою окрасою якого був сад, що ріс просто на пласкому даху будівлі. Елеонор дуже подобалося відпочивати там, сидячи в кріслі посеред дерев.

У тому ж році 24-річна Елеонор Портер почала свій шлях до літератури, відправляючи свої короткі оповідання під псевдонімом Е. Стюарт до таких американських популярних журналів, як «Домашній співрозмовник», нью-йоркський щотижневик «Харперз віклі» тощо. Доля цих публікацій складалась по-різному. А через декілька років письменниця мала у своєму доробку вже біля двохсот таких маленьких оповідань – коротких та повчальних замальовок про життя та вчинки своїх співвітчизників.

У 1907 році вийшла друком її перша повість для дітей та юнацтва «Супроти течії: історія Маргарет». Перше, що привернуло увагу читачів, – це яскравість та жвавість персонажів, християнське осмислення світу в творі молодої письменниці. Наступного року вона надрукувала продовження повісті під назвою «Поворот потоку: Маргарет вирішує проблему». Ці книги письменниці-початківця були прихильно зустрінуті та користувалися популярністю серед читачів, котрі любили її сентиментальні оповіді про сирітських спадкоємців.

Дещо більшої слави письменниця набула трохи згодом, коли написала та видала серію книг про міс Біллі. У 1911 році шанувальникам її творчості було запропоновано роман «Міс Біллі» про 18-річну дівчинку-сироту, що переїхала жити у Бостон до фактично незнайомих їй людей – друга дитинства свого батька, бо нікого з родичів у неї не залишилось. Успіх цієї книги вселив надію створювати її продовження. Таким чином з'явився цикл творів про цікаву літературну героїню: «Міс Біллі приймає рішення» (1912) та «Міс Біллі одружується» (1914). За своїми подіями сюжет творів Е. Портер нагадує популярний роман канадської письменниці Л. М. Монтгомері «Енн із Зелених Дахів».

Наступний роман Е. Портер став бестселером. Він порушує широке коло важливих суспільних, моральних та сімейних проблем: важке становище сиріт у суспільстві, ставлення до бідних і знедолених, сприйняття світу і людей дитиною, пошук щастя і кохання, милосердя і допомога ближнім, укріплення родинних стосунків, виховання тощо. Історія видання книги про дівчинку-радість цікава. Вперше роман «Полліанна» друкувався з 27 листопада 1912 року по 19 лютого 1913 року в щотижневнику «Християнський вісник» («Christian Herald») як серія оповідань про дівчинку-сироту. Пізніше у 1913 році він був опублікований окремою книгою видавцем Л.К. Пейджем. На той момент Е. Портер уже була досить відомою та успішною письменницею, її серія книг про міс Біллі мала найбільші продажі в Америці. Але роман «Полліанна» став видавничим феноменом, справжньою сенсацією у тогочасному американському літературному світі. Саме йому письменниця зобов'язана своєю всесвітньою прижиттєвою та посмертною славою. Попит цієї книги не змогли задовольнити тогочасні мільйонні наклади «Полліанни», які сягали нечуваних цифр. Лише з 1915 по 1920 роки ця книга перевидавалася 47 разів та була однією із найбільш популярних книжок у пердвоєнній Америці.

Головна героїня залучає до «гри в радість» різні верстви населення маленького провінційного містечка Белдінгсвіль, таким чином об'єднує їх, дає змогу їм дійти до висновку, що турбота окремого індивіда про інших має потенціал для створення суспільної взаємної підтримки саме тоді, коли це найбільш необхідно. Отже, під впливом «гри в радість» мешканці містечка поступово змінюються. Письменниця стверджує, що людина може сама створювати собі краще життя, змінюючись внутрішньо, наповнюючи своє серце добром, любов'ю та милосердям до ближніх. Наприкінці роману головна героїня пише листа тітці Поллі, щоб інформувати її, що вона знову може ходити, та закінчує його: «З величезною любов'ю до всіх». Останні слова книги немов підкреслюють основну думку автора роману: кожен несе в собі добре світло, треба тільки вміти відкрити свою душу та подарувати це світло людям. Елеонор Портер переконливо змалювала дивовижний світ своєї героїні, яку після виходу в світ книги почали називати найоптимістичнішим літературним персонажем. Її іменем

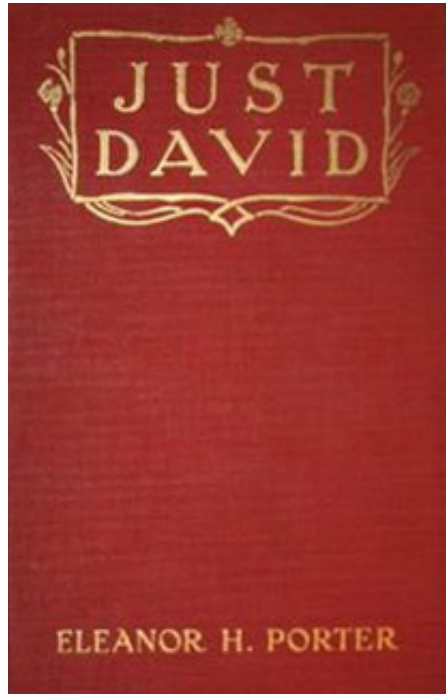
часто називали новонароджених дітей, різні комерційні фірми, навіть сорт молока. Молода дівчина-сирота Полліанна з нестриманим та аргументованим оптимізмом була натхненням не тільки для юних хлопців та дівчат, а й для людей різних вікових категорій. Сам твір надавав відчуття оптимізму та духовної опори американцям, які проживали в умовах глибокої економічної кризи в країні, слугував позитивному мисленню та любові до життя. Після публікації роману «Бостонський вісник» писав: «До списку людей, які щось зробили задля того, щоб світ став більш радісним, треба додати імена Полліанни та Е. Х. Портер». До речі, примірник книжки «Полліанна» письменниця подарувала своїй бабусі Меріон, який нині зберігається в одній із найбільших бібліотек світу – Бібліотеці Конгресу США. Через рік у 1914 році вперше роман письменниці був перекладений спочатку норвезькою, згодом французькою, турецькою, японською мовами та мовою івриту. Таким чином «весела гра» Полліанни стала світовою «грою в радість». Слід зазначити, що Полліанна – один із небагатьох персонажів світової літератури, завдяки якому протягом наступного десятиріччя після виходу книги з'явилося нове лексичне поняття в американському лексиконі, етимологію якого було визначено Вебстерським американським словником англійської мови 1928 року. Діапазон лексичного тлумачення цього слова достатньо широкий: з одного боку, так називають нерозумних, засліплених та невивірених оптимістів, які дивляться на світ крізь рожеві окуляри, з іншого – тих, хто вміє бачити любов та радість кожного дня.

Репутація книги, розціненої спочатку як блискучий трактат про позитивне ставлення до життя, значно погіршилася у середині ХХ століття. Згодом зміст роману охарактеризували як «фальшиву філософію» та «позолочену балаканину». Найдошкульніша критика вийшла з-під пера М. Кадоган та П. Крейг, які 1975 року написали статтю «Новий погляд на нереальних дівчат із 1839 до 1975», де було зазначено, що «Полліанна» стала бестселером завдяки повній відсутності здорового глузду, тому що автор «...потурає читачам найнижчого рівня, адже «Полліанна» ніяк не сприяє розвитку читацької думки». Натомість інтерес до вивчення роману виник у психологів та соціологів, які визнали, що роман Е. Портер містить у собі ідею занурення в емоційне життя дітей та американської пропаганди позитивного мислення. Під час комерційного успіху роману «гра у радість» за «Полліанною» добре сприймалася масовою культурою на території Америки – виникали клуби, члени яких змагалися між собою в умінні «грати в радість», а основні положення гри були ідеєю протиставлення позитивного мислення поганим обставинам. Саме це привертало до кола шанувальників «Полліанни» дітей,

молодь та дорослих. Отже, роман «Полліанна» Елеонор Портер – це роман-гра, який позиціонується як художнє та соціальне явище водночас. За жанровими ознаками роман багатоаспектний. Йому притаманні традиційні риси вікторіанського роману, біблійні ідеї радості, любові до ближнього наближають твір до жанру притчі, а гостра іронічна критика соціальної дійсності співвідносяться з тенденціями реалістичної соціально-психологічної прози.

Після виходу роману письменниця отримала чимало листів від своїх шанувальників із проханням продовжити історію незвичної літературної героїні. У 1915 році з'явилась друга книга – «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»), яку також прихильно зустріли видавці та читачі. У цьому романі йдеться про Полліанну, яка переїжджає до Бостону – міста свого дитинства, про приємні та неприємні сюрпризи, що чатують на молоду дівчину, про її перше кохання, про незвичайну гру, що неодноразово допомагала їй та несподівано нагадала про себе. Отже, гра у розумінні Полліанни стає такою собі психотерапією у боротьбі зі стресовими ситуаціями, що неодмінно виникають у житті героїв твору. Вона допомагає їм, заохочуючи, навчаючи «грі у радість», яка розвиває уяву надає можливість ставати людям психологічно здоровішими, кращими, творити добрі справи.

Подальші твори письменниці не стали такими успішними як роман «Полліанна» та «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»), але сприймалися з цікавістю тогочасною публікою. Фактично у всіх творах письменниці головними героями є діти-сироти. Такий підхід тогочасних письменників був достатньо розповсюдженим явищем у англомовній літературі. Можна згадати діккенсівських Олівера Твіста та Девіда Копперфільда, відому Джейн Ейр Шарлотти Бронте, навіть сучасного Гаррі Поттера Джоан Роулінг. Але на відміну від інших письменників Е. Портер звернула увагу саме на вплив доброзичливої дитини-сироти на оточуючих її людей та зміни, що від-

буваються у поведінці цих людей. Письменниця стверджує, здавалося би, абсурдну думку: не стільки дорослі потрібні цим осиротілим дітям, скільки вони дорослим через вміння радіти життю, бути оптимістами попри жорстокі умови в суспільстві. Одним із таких прикладів є роман «Просто Девід» (1916), у якому письменниця відтворила долю незвичайного десятирічного хлопчика-сироти з кристалевою чистою душею, який настільки віртуозно володів мистецтвом гри на скрипці, що навіть найчерствіші та найбайдужіші, слухаючи його музику та спілкуючись з ним, добрішали, починали бачити красу довкола себе. Скрипка, що дісталася Девіду від батька, виявилася зробленою італійським майстром Амати, а сам батько, як з'ясувалося, був колишнім знаменитим скрипалем. Девід несподівано знайшов багатих та знаменитих родичів. Ці зміни в житті хлопчика не зіпсували його: він як і раніше приїжджав у село та грав для людей, які стали йому рідними.

Згодом вийшли романи «Шлях до згоди» (1917), «Про гроші, гроші!» (1918). Потім роман «Світанок» (1919), відомий у Великобританії як «Темна вежа Кейта», що розповідає про людину, яка втрачає зір, але допомагає сліпим людям не зневірюватися у скрутних обставинах. Останній роман письменниці «Мері-Мерайя» (1920) – це оповідь про маленьку доньку розведених батьків.

Е. Портер була членом Бостонського клубу письменників, Американської ліги авторів. Останні чотири роки свого життя вона проживала в будинку на проспекті Вашингтону в невеликому містечку Кембридж (штат Массачусетс), де активно займалась літературною діяльністю – перебувала в процесі написання книги для щомісячника «Бостон» та працювала над книгою під назвою «Сестра Сью» за контрактом із нью-йоркським журналом. Улітку 1920 року письменниця планувала здійснити тривалу подорож Америкою. Але не судилося...

Елеонор Портер померла 21 травня 1920 року та була похована на Оберненському кладовищі Кембриджу (штат Массачусетс). На меморіальній дошці, що встановлена на могилі письменниці, викарбовано: «Тій, що своїми творами принесла сонячне світло в життя мільйонів». Некролог, що був надрукований у «Нью-Йорк таймс» наступного дня після її смерті, мав короткий, але досить виразний заголовок: «Померла автор «Полліанни».

Літературна спадщина Е. Портер досить велика та складає 4 томи оповідань, 15 романів для дітей та дорослих. Романи письменниці перекладено багатьма мовами світу. В Україні твори Портер з'явилися тільки на початку XXI століття. Переклади романів «Полліанна», «Полліанна виростає («Полліанна дорослішає»), «Просто Девід» українською мовою здійснили Б. Гора, В. Наливана, Е. Євтушенко, М. Карнаух-Шурпик, В. Панченко. Але більша частина її творів усе ще чекає свого україномовного читача.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ПИСЬМЕННИЦІ

За плідну літературну діяльність Елеонор Портер було присвоєно високе звання Видатної жінки штату Нью-Гемпшир, а 1990 року Національною організацією жінок США за людяність та милосердя, що пропагуються в її творах, ім'я письменниці було включено до «золотого списку» визначних жінок світу.

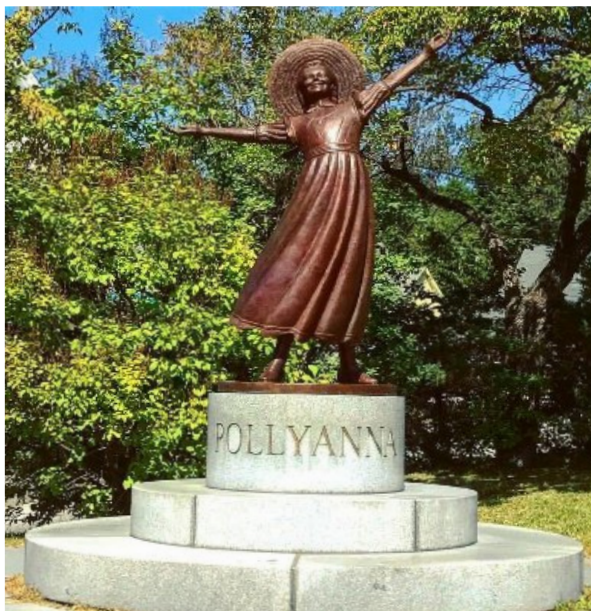
У сторічний ювілей від дня народження відомої американської письменниці в містечку Літлтоні, де народилася Е. Портер, відбувся мітинг, на якому проголошувались промови та звучали пісні на її честь. Головною визначною пам'яткою малої Батьківщини письменниці стала невелика бронзова статуя дівчинки-радіст в солом'яному капелюшку, що широко розкинула руки, ніби готова наступної миті обійняти весь світ (скульптор Еміль Бьорч). Це - пам'ятник Полліанні, найоптимістичнішій літературній героїні відомих романів «Полліанна» та «Полліанна виростає («Полліанна дорослішає»), який було встановлено у червні 2002 року у дворі публічної бібліотеки в історичному центрі містечка. Щорічно 9 червня американці відзначають День радості. Біля пам'ятника збираються шанувальники творчості відомої американської письменниці та проводять літературні свята, нагороджують визначних людей міста тощо.

Полліанна стала не менш відомою серед літературних героїв, ніж Том Соєр та Гекльберрі Фінн, Енн із ферми «Зелені Дахи». Мистецьке відтворення відомого роману письменниці починається з 1920 року, коли вийшла перша екранізація книги - німий чорно-білий фільм «Полліанна» режисера П. Пауела, де головну роль зіграла зірка чаплівських комедій Мері Пікфорд. У подальшому за мотивами роману «Полліанна» в різних країнах знято телевізійні серіали та кінофільми, музичні мюзикли, анімаційні серіали. Так, 19 травня 1960 року відбувся показ американського фільму «Полліанна» (реж. Д. Свіфт). У 1971 році у Туреччині з'явилася турецька Полліанна (Айше) у художньому фільмі «Життя прекрасне, коли любиш». 2003 року вийшов британський кінофільм «Полліанна» (реж. С. Хардінг). У 1986 році у Японії знято режисером К. Кубисою анімаційний серіал «Історія Полліанни, дівчинки любові», що складається з 51 частини. Театралізовані постановки роману проходять світовими театрами. В Україні такі вистави здійснено Національним академічним українським драматичним театром імені М. Заньковецької у Львові (реж. Б. Ревкевич), Київським академічним театром на Липках (реж. В. Гирич) та Рівненським академічним українським музично-драматичним театром (реж. В. Петрів). Як стверджує В. Петрів, режисер-постановник: «Це

вистава про те, як дитина здатна змінити світогляд дорослого, як дитина здатна вплинути на дорослих, аби вони по-іншому подивились на світ». А за словами літературознавця Грейса Колбрана, такий приголомшливий успіх Полліанни пояснюється таким чином: «Читач сприйняв цю книгу всім серцем, тому що вона йому дійсно сподобалася. Книга полонить не стільки своїми художніми особливостями, скільки щирістю... Читачі готові взяти з цієї книги урок для свого життя. А це і є одна з найважливіших цілей мистецтва».

Після смерті Е. Портер видавці доручили іншим письменникам (Г.Л. Сміт, Е. Бортон, М.П. Чалмерз, В.М. Моффіт) продовжувати писати оповіді про улюблену літературну героїню мільйонів шанувальників. Згодом світ побачили ще дванадцять книг, що в подальшому стали серією під назвою «Радісні книги Полліанни». В цих книгах Полліанна одружується, здійснює сімейні подорожі Америкою, цікавиться ювелірними виробами, змінює місце своїх пригод (Голлівуд, Мексика). Зараз ця серія книг майже забута. Жодне з продовжень не отримало визнання та популярності оригінального твору. Загальна кількість накладів книги «Полліанна», авторства Е. Портер, сягала понад 2 млн примірників. У 2014 році вийшла книга «Полліанна» Елеонор Портер. Класиці літератури для дітей - 100 років!» (упорядники Р. Хард та Л. Коккола), в якій зібрано цікаві матеріали про життя, літературну спадщину та сам твір.

З моменту виходу у світ головного найвідомішого роману Е. Портер минуло 105 років, проте і досі незвичайною дівчинкою захоплюються юні читачі, «гра в радість» вчить бути життєлюбними, мислити позитивно, дарувати радість один одному.

ОСНОВНІ ТВОРИ ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

- 1907 – Супроти течії: історія Маргарет (Cross Currents)
- 1908 – Поворот потоку: Маргарет вирішує проблему (The Turn of the Tide)
- 1911 – Історія Марко (The Story of Marco)
- 1911 – Міс Біллі (Miss Billy)
- 1912 – Міс Біллі вирішує (Miss Billy's Decision)
- 1913 – Полліанна (Pollyanna)
- 1914 – Міс Біллі одружується (Miss Billy Married)
- 1915 – Полліанна дорослішає (Pollyanna Grows Up)
- 1916 – Просто Девід (Just David)
- 1917 – Шлях до згоди (The Road to Understanding)
- 1918 – Про гроші, гроші! (Oh, Money! Money!)
- 1919 – Зв'язані нитки (The Tangled Threads)
- 1919 – Світанок (Dawn)
- 1920 – Мері-Мерайя (Mary Marie).

ДЕЯКІ РОЗДУМИ ПИСЬМЕННИЦІ ПРО СВОЮ ТВОРЧІСТЬ

«Люди думають, що Полліанна постійно радісно щебече й радіє абсолютно з усього. Однак я ніколи не поділяла думки про те, що ми мусимо заперечувати існування труднощів, страждань і зла. Я переконана в тому, що ліпше зустрічати невідоме бадьоро й радісно».

«Покажіть людині все найкраще, те справжнє, що приховане в душі, і переконайте, що їй під силу впоратися з будь-чим...».

«Кожен несе в собі добре світло, тільки треба вміти відкрити свою душу й подарувати це світло людям...».

«У своєму житті я не написала жодного оповідання, яке б не спиралося на міцний фундамент реального людського спілкування».

ТВОРИ Е. ПОРТЕР У ФОНДІ НБУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Porter E. H. Just David / Е. Портер. — Kyiv : Znannia, 2018. — 222 с. — (American Library ; 2017, № 11). — Текст англ. мовою.

Porter E. H. Pollyanna / Е. Н. Porter. — Harmondsworth : Puffin Books, 1982. — 207 с. — Текст англ. мовою.

Портер Е. Поліанна / Е. Портер ; пер. укр. Є. Плясецького ; літ. ред. С. Андрющенко ; мал. Ю. Ясинська. — Київ : Форс Україна, 2017. — 188 с.

Портер Е. Поліанна : повість / Е. Портер ; пер. з англ. Б. Гори ; іл. Н. О. Каламеєць. — Київ : Час майстрів, 2016. — 237 с. : іл. — (Рекомендуємо прочитати).

Портер Е. Поліанна : роман / Е. Портер ; пер. з англ. Б. Гори ; за ред. Л. Герасимчука ; післямова Н. Позняк ; іл. Л. Голембовської ; обкл. О. Ільїних. — Київ : Нац. кн. проект, 2011. — 239 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер. США).

Портер Е. Поліанна : роман / Е. Портер ; пер. з англ. Б. Гора; за ред. Л. Герасимчука; післямова Н. Позняк; іл. Л. Голембовської. — Київ : Школа, 2006. — 224 с. : іл. — (Золота бібліотека видавництва «Школа»).

Портер Е. Поліанна : роман / Е. Портер ; пер. з англ. В. Панченко ; худож. В. Коверзнієва. — Київ : Рідна мова, 2016. — 251 с. : іл. — (Класна класика).

Портер Е. Поліанна ; Поліанна виростає : романи / Е. Портер ; пер. з англ. В. Панченко ; худож. В. Коверзнієва, Ю. Богачов. — Київ : Рідна мова, 2017. — 478 с. : іл. — (Шедеври дитячої літератури рідною мовою).

Портер Е. Поліанна виростає = Polianna grows up : роман / Е. Портер ; пер. з англ. В. Панченко ; худож. Ю. Богачов. — Київ : Рідна мова, 2016. — 316 с. : іл. — (Класна класика).

Портер Е. Поліанна : повість / Е. Портер ; пер. та літ. оброб. А. А. Клімова ; худож. І. В. Ключковська. — Харків : Ранок, 2017. — 268 с.

Портер Е. Полліанна : повість / Е. Портер ; пер. з англ. М. Карнаух-Шурпнік ; іл. А. Воронкової ; [післямова Т. Бойко]. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2014. – 253 с. – (Світовид : бібліотека світової літератури для дітей у 100 т. Сер. 3. Література ХХ століття).

Портер Е. Полліанна дорослішає : повість / Е. Портер ; пер. з англ. О. Безкаптурної ; іл. А. Воронкової. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 2016. – 287 с. : іл. – (Світовид : бібліотека світової літератури для дітей у 100 т. Сер. 3. Література ХХ століття).

Портер Э. Поллианна / Э. Портер ; пер. с англ. В. Чайковского ; ил. Н. Каламеец. – Киев : Время мастеров, 2017. – 278 с.

Портер Э. Поллианна / Э. Портер ; пер. с англ. А. Иванов, А. Устинова; рис. А. Власова. – Одесса : Два Слона : Вариант, 1992. – 280 с. : ил. – (Семейная библиотека. В кругу семьи).

Портер Е. Просто Девід : роман / Е. Портер ; пер. з англ. Е. Євтушенко. – Київ : Знання, 2018. – 222 с.

Статті про життя та творчість письменниці

Бойко Т. «Поліанна» як ліки : післямова / Т. Бойко // Портер Е. Полліанна. – Тернопіль, 2014. – С. 251-253.

Біографічна довідка.

Елеонор Портер // Світова література : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Ніколенко [та ін.]. – Київ : Грамота, 2013. – С. 191-192.

Короткі відомості про письменницю.

Качак Т. Елеонор Ходгман-Портер / Т. Качак, Л. Круль // Зарубіжна література для дітей / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. – Київ, 2014. – С. 382-383.

Стисла біографія.

Немного об этой книге и ее авторе // Портер Э. Поллианна. – Одесса: Два слона, 1992. – С. 5.

Позняк Н. Пограймося у радисть! : післямова / Н. Позняк // Портер Е. Полліанна. – Київ, 2011. – С. 235-237.

Короткі біографічні відомості та характеристика роману «Полліанна».

Тубельская Г. Портер Элино́р (1868-1920) // Зарубежные детские писатели : сто имен: биобиблиогр. справ. Ч. 2 : Н - Я / Г. Тубельская. – М., 2006. – С. 37-39.

Нарис про життєвий та творчий шлях письменниці.

Матеріали до вивчення творчості Е. Портер у школі

Антонова О. Ідея радості життя й відкриття світу у творі Е. Портер «Полліанна» / О. Антонова // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2014. – № 11. – С. 18-19.

Конспект уроку за темою.

Белова О. Тренінг особистісного зростання «Формула хорошого настрою» (за мотивами роману Елеонор Портер «Полліанна») / О. Белова // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2015. – № 10. – С. 8-12.

Розробка уроку з ігровими елементами.

Богосвятська А. Шукай радість : урок за повістю Е. Портер «Полліанна» : 5 кл. / А. Богосвятська // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2013. – № 7-8. – С. 28-31.

Бордюг Л. «Гра в радість» : Елеонор Портер «Полліанна» : урок зарубіж. літ. : 5 кл. / Л. Бордюг // Всесвіт. літ. в сучас. шк. – 2017. – № 1. – С. 13-15.

Вернидуб Г. Елеонор Портер. Полліана : [вікторина] / Г. Вернидуб // Шк. б-ка. – 2016. – № 9. – С. 62-64.

Вікторина як ігрова форма роботи з учнями за романом письменниці «Полліанна».

Гавриш С. Е. Портер. «Полліанна» / С. Гавриш // Все для вчителя. – 2014. – № 4. – С. 13-14.

Розробка уроку за твором.

Головка Л. Шкільний творчий проект «Гра в радість» : тиждень зарубіж. літ. / Л. Головка // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2015. – № 11. – С. 30-36.

Розробка гри за романом «Полліанна».

Григоренко О. Навчитися грати в радість : система уроків за повістю Елеонор Портер «Полліанна» / О. Григоренко // Світ. літ. (Шк. світ). – 2013. – № 11-12. – С. 19-30.

Гузь О. Навіщо людині випробування? : (роздуми над сторінками роману Елеонор Портер «Полліанна») / О. Гузь // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2016. – № 1. – С. 12-20.

Методичні поради щодо вивчення твору в школі.

Гуль М. Елеонор Портер «Полліанна». Життєвий і творчий шлях письменниці : сюжет як художня послідовність подій : 5-й кл. / М. Гуль // Світ. літ. (Шк. світ). – 2014. – № 4. – С. 24-26.

Розробка уроку за темою.

Гуль М. Полліанна та її друзі. Художні засоби розкриття образу Полліанни : 5-й кл. / М. Гуль // Світ. літ. (Шк. світ). – 2014. – № 4. – С. 27-38.

Розробка уроку за романом «Полліанна».

Іващенко А. Ідея радості життя й відкриття світу у романі Е. Портер «Полліанна» : 5 кл. / А. Іващенко // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2013. – № 3. – С. 26-27 ; Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2013. – № 10. – С. 40, 3-я с. обкл.

Конспект уроку за романом Е. Портер «Полліанна» з використанням прийомів експресивної психотехніки за біоадекватними технологіями «Нова освіта».

Кониш Н. Ідея радості життя й відкриття світу у творі Елеонор Портер «Полліанна» / Н. Кониш // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2014. – № 12. – С. 12-13.

Розробка уроку за темою.

Кухар Д. Ідея радості життя й відкриття світу у романі Е. Портер «Полліанна» / Д. Кухар // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2017. – № 2. – С. 15-17.

Розробка уроку за темою.

Мосійчук І. Ідея радості життя й відкриття світу у творі Елеонор Портер «Полліанна» / І. Мосійчук // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2017. – № 2. – С. 15-17.

Розробка уроку за темою.

Мульченко Г. Елеонор Портер «Полліанна». Ідея радості життя й відкриття світу у творі / Г. Мульченко // Шк. б-ка. – 2018. – № 3. – Темат. вкладка. – С. 41-45.

Розробка уроку за темою.

Олексієнко О. Вчимося бути щасливими : матеріали до вивчення повісті «Поліанна» / О. Олексієнко // Всесвіт. літ. в шк. України. – 2013. – № 5. – С. 23-25.

Образ головної героїні роману.

Підпалько В. Використання біографічних загадок на уроках світової літератури : метод. поради / В. Підпалько // Все для вчителя. – 2014. – № 4. – С. 49-53.

Біографічні віршовані загадки до творів світової літератури для 5 класу, в тому числі до роману Е. Портер «Поліанна».

Пітерська О. Психологія позитивного мислення та алюзії у романі Елеонор Портер «Поліанна» / О. Пітерська // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2016. – № 5. – С. 57-59.

Матеріали до уроку.

Пилученко В. Ігрові елементи на уроках зарубіжної літератури : із досвіду роботи / В. Пилученко // Зарубіж. літ. (Шк. світ). – 2016. – № 9. – С. 63-73.

Кросворди, головоломки-вікторини до різних творів зарубіжної літератури для 5 класу, в тому числі до роману Е. Портер «Поліанна».

Простяк Л. Як навчитися радіти життю : урок за романом Елеонор Портер «Поліанна» / Л. Простяк // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2018. – № 3. – С. 52-57.

Розробка відкритого уроку за романом письменниці.

Система уроків з вивчення роману Елеонор Портер «Поліанна» : уроки № 1-5 // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2014. – № 11. – С. 14-21.

Розробка циклу уроків за романом.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Гра в радість Елеонор Портер [Електронний ресурс] // ДивенСвіт : [веб-сайт Укр. греко-католиц. церкви]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://old.dyvensvit.org/articles/2552.html>. – Назва з екрана.

Грищенко О. Гра в радіщі від Елеонор Портер [Електронний ресурс] : рецензія на кн. Е. Портер «Поліанна» / О. Грищенко // Буквоїд : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2017/11/21/072535.html>. – Назва з екрана.

Григор'ян А. Образ вікторіанської жінки в повісті Елеонор Портер «Полліанна»: гендерний аспект [Електронний ресурс] / А. Григор'ян // Гендерні студії в сучасній Україні : матер. всеукр. студ. наук.-практ. конф., Бердянськ, 12-13 берез. 2015 р. : зб. наук. ст. / [гол. ред. С. О. Філоненко]. – Бердянськ : БДПУ, 2015. – С. 19-23. – Режим доступу: <http://bdpu.org/sites/bdpu.org/files/ifs/mk-ifs-1.pdf#page=50>.

Елеонор Портер. Поліанна [Електронний ресурс] // Педагогічна думка. – 2014. – № 4 (спец. вип.). – С. 51-56. – Режим доступу: <http://loippo.lviv.ua/files/2016/Vudanja/jurnal-4-2014.pdf>.

Лужбина С. Eleanor Hodgman Porter. Элино́р Ходсон Портер (1868-1920) [Електронний ресурс] / С. Лужбина // Центр детской книги Библиотеки иностранной литературы им. М. И. Рудомино : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://deti.libfl.ru/writer/porter>. – Назва з екрана.

Життя та творчість американської письменниці.

Пітерська О. Жанрові трансформації у прозі Елеонор Портер [Електронний ресурс] / О. Пітерська // Філологічні науки. – 2017. – Вип. 26. – С. 57-61. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fil_Nauk_2017_26_12.

Пітерська О. Трансформація романного жанру у творчості Е. Х. Портер [Електронний ресурс] / О. Пітерська // Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів : зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 10-11 листоп. 2017. – Львів, 2017. – С. 17-19. – Режим доступу: http://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/32600/1/logos.lviv.ua_ноябрь_2017.pdf#page=17.

Жанрові ознаки роману «Полліанна».

Северина О. Элинон Портер: сыграем в радость? : выбираем книги детям [Електронний ресурс] / О. Северина // Виноград : журн. для родителей. – 2011. – № 5. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://redwhale.ru/коллегам,-родителям,-читателям.html#porter>. – Назва з екрана.

Життя та творчість американської письменниці. Історія створення книги «Поліанна».

ЕКРАНІЗАЦІЯ ТВОРІВ Є. ПОРТЕР

Фільми

Світанок. Німий чорно-білий фільм за однойменним романом Е. Портер. США, 1919.

Поліанна. Німий чорно-білий фільм. Режисер П. Пауел. США, 1920.

Хто-небудь бачив мою дівчинку? Музичний комедійний мюзикл. Режисер К. Стайн, сценаристи Е. Х. Портер, Дж. Хофман. США, 1952.

Дівчина Поліанна. Телевізійний чорно-білий фільм. Режисер Дж. Гувейя, адаптація Т. Белінські. Бразилія, 1958.

Поліанна. Художній фільм. Режисер Д. Свіфт. США, 1960.

Життя прекрасне, коли любиш. Художній фільм за мотивами роману. Режисер Т. Гюрсу. Туреччина, 1971.

Полліанна. Телевізійний серіал. Великобританія, 1973.

Пригоди Поліанни. Телевізійний фільм. США, 1982.

Поллі. Музичний телевізійний фільм. Режисер Д. Аллен, сценарист Д. Свіфт. США, 1989.

Поллі. Повернення додому. Музичний телевізійний фільм. США, 1990.

Полліанна. Художній фільм. Режисер С. Хардінг. Великобританія, 2003.

Пригоди Полліанни. Телевізійний серіал. Бразилія, 2018.

Мультфільми

Історія Полліанни, дівчинки любові. Анімаційний телевізійний серіал у 51 частинах. Режисер К. Кубиси. Японія, 1986.

Театралізовані постановки

Полліанна : драма на 2 дії. Режисер В. Гирич. Київ, Київський академічний театр на Липках.

Полліанна : п'єса на 2 дії. Режисер Б. Ревкович. Львів, Національний академічний український драматичний театр імені М. Заньковецької, 2010.

Полліанна : п'єса на 2 дії. Режисер Б. Ревкович. Чернігів, Чернігівський обласний молодіжний театр, 2012.

Полліанна : п'єса на 2 дії. Режисер В. Петрів. Рівне, Рівненський академічний український музично-драматичний театр, 2015.

Кінофільм «Полліанна»
з Мері Пікфорд

Японський мультфільм
«Полліанна» від Nippon Animation

ТЕСТ ЗА ЗМІСТОМ РОМАНУ «ПОЛЛІАННА»

1. Чому тітка Поллі взяла жити до себе свою небогу Полліанну:
 - **мала розвинене почуття обов'язку;**
 - любила дітей;
 - була самотньою?
2. Яку кімнату виділила багата тітка Поллі небажаній гості:
 - одну із найгарніших кімнат будинку;
 - **маленьку кімнатку на горищі, де було дуже спекотно та душно;**
 - на кухні?
3. Хто навчив Полліанну грати у «радісну гру»:
 - мама;
 - **батько;**
 - тітка Поллі?
4. Полліанна навчала жителів містечка «грати в радість». У чому полягала ця гра:
 - **у всьому шукати те, чому можна було би порадіти;**
 - обожнювати щось робити та просто радіти;
 - радіти життю і ніколи не засмучуватися?
5. Яка заборона у розмовах для Полліанни з міс Поллі Гаррінгтон була найстрашнішою:
 - згадка про мухи;
 - згадка про прогулянки;
 - **згадка про рідного батька?**
6. Що було не до вподоби робити Полліанні:
 - готувати страви;
 - **шити та читати вголос;**
 - гуляти?
7. Яку першу тваринку принесла Полліанна до садиби міс Поллі:
 - собача;
 - **кошеня;**
 - козеня?

8. Про яких комах дізналася Полліанна із брошури міс Поллі Гаррінгтон:

- **про мухи;**
- про метеликів;
- про жуків?

9. Кому першому із містечка Белдінгсвіль Полліанна подарувала радість життя:

- містерові Пендлтону;
- **місіс Сноу;**
- місіс Пейсон?

10. Хто став найближчим другом Полліанни:

- лікар Чилтон;
- **Джиммі Бін;**
- тітонька Поллі?

11. Хто з лікарів прописував спілкування з Полліанною як цілющі ліки для хворого:

- містер Воррен;
- **містер Чилтон;**
- лікар з іншого містечка?

12. Чиї серця об'єднала Полліанна:

- Ненсі та Тімоті;
- **тітки Поллі та містера Чилтона;**
- містера та міс Пейсон?

13. Який нещасний випадок стався з Полліанною:

- **збила машина;**
- впала в річку;
- травмувала ногу?

14. Хто найбільше сприяв одужанню Полліанни:

- містер Воррен;
- **Джиммі Бін;**
- містер Пендлтон?

ВІКТОРИНА «УПІЗНАЙ ГЕРОЯ ЗА ЦИТАТОЮ» (за романом «Полліанна»)

«Зараз їй уже сорок, а вона сама-самісінька у всьому світі. Батько, мати, сестри – усі померли. Вже багато років вона сама клопоталася про велику садибу та чималий спадок, який залишився їй після смерті батька. Чимало мешканців міста співчували самітницькій долі жінці». (Міс Поллі Гаррінгтон)

«Вона була справжнісіньким янголом, ... найстаршою дочкою господарів. Коли їй було двадцять, побралася із юнаком-місіонером і поїхала звідси... Я чув, що вона мала кількох дітей, але всі помирали, крім останньої дівчинки». (Міс Дженні Гаррінгтон, мати Полліанни)

«Його лице випромінювало гідність вірного слуги та любов до сім'ї, в якій він щиро трудився чимало років». (Садівник містер Том)

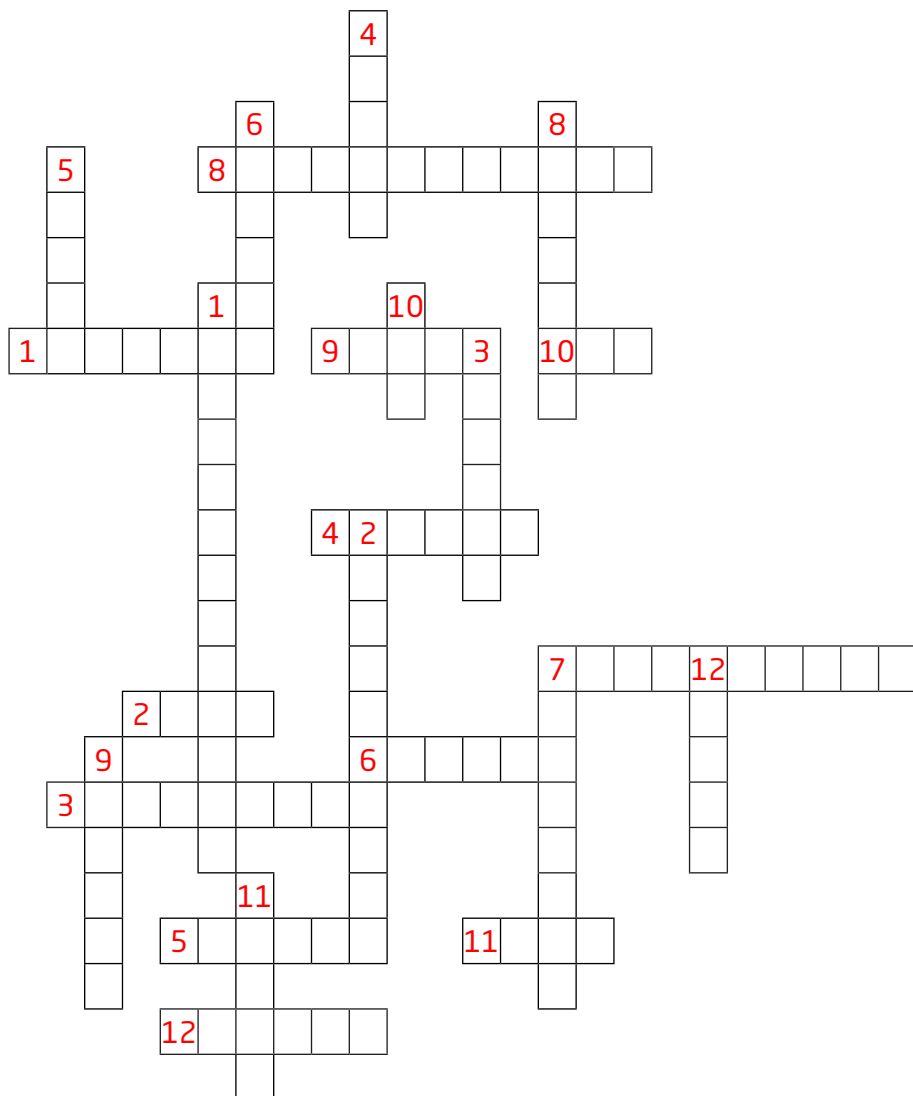
«... худорлява дівчинка в червоній сукенці, дві косички солом'яного кольору спадали на спину. Її миле, веснянкувате личко поверталось то ліворуч, то праворуч, видивляючись когось...». (Полліанна)

«На думку місіс ..., в житті все відбувається неправильно, навіть дні тижня ідуть не так. Якщо сьогодні понеділок, вона шкодує, що то не неділя, а якщо принесеш їй холодець, їй неодмінно забagnetься курки. Однак, якщо принесеш курку, то почувеш, що їй хочеться бульйону з ягняти». (Місіс Сноу).

«Він завжди був одягнений у чорний довгий плащ і високий шовковий циліндр... Бліде обличчя незнайомця було гладко поголене; волосся, що вибивалося з-під капелюха, – попелясто-сіре. Ходив він швидко, завжди сам, тримаючи спину прямо. Полліанні здалося, що він зовсім самотній...». (Містер Джон Пендлтон).

«Він жив у повній самотності: ні дітей, ні дружини, ні дому, лише наймана двокімнатна квартира. Тому робота була для нього сенсом життя...». (Лікар Чилтон).

КРОСВОРД ЗА ЖИТТЯМ ТА ТВОРЧІСТЮ Є. ПОРТЕР

По горизонталі:

1. Назва міста, в якому народилась письменниця.
2. Ім'я чоловіка Еліонор Портер.
3. Якій літературній героїні Е. Портер був установлений пам'ятник у рідному містечку письменниці?
4. Назва американського міста, в якому навчалась письменниця у консерваторії та описала у романі «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»)?
5. У якій країні створено анімаційний серіал за мотивами роману американської письменниці «Полліанна»?
6. Ім'я одного із героїв романів «Полліанна» та «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»), який попросив руки Полліанни у тітоньки Поллі.
7. Назва міста, в якому одружились Елеонор та Джон Портери.
8. Назва провінційного містечка, в якому відбуваються події роману «Полліанна».
9. Прізвище скульптора, який створив пам'ятник Полліанні.
10. Ім'я пані Кер'ю з роману письменниці «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»).
11. Кому першому із провінційного містечка Полліанна подарувала радість життя?
12. Ім'я брата письменниці, якому була присвячена друга книга про Полліанну «Полліанна виростає» («Полліанна дорослішає»).

По вертикалі:

1. Заклад, у якому майбутня письменниця навчалась співу?
2. Жанр творів Е. Портер, з яких вона почала свій літературний шлях.
3. Прізвище лікаря із роману «Полліанна».
4. Ім'я літературного героя із роману Е. Портер, який вмів грати на скрипці.
5. Скорочене ім'я літературної героїні з чоловічим ім'ям із циклу романів письменниці.
6. Ім'я бабусі Елеонор Портер.
7. Назва роману письменниці, в якому розповідається про людину, що втрачає зір, але допомагає іншим не зневірюватися у тяжких обставинах.
8. Прізвище відомої актриси початку ХХ століття, яка знялась у німому фільмі «Полліанна».
9. Прізвище однієї із американських письменниць, яка продовжувала оповідати пригоди Полліанни після смерті Е. Портер.
10. Ім'я садівника міс Гаррінгтон, який щиро трудився чимало років у садібі.
11. Ім'я тітоньки, до якої переїхала жити Полліанна.
12. Ім'я кухарки міс Поллі Гаррінгтон.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД

По горизонталі:	По вертикалі:
1. Літлтон	1. Консерваторія
2. Джон	2. Оповідання
3. Полліанна	3. Чилтон
4. Бостон	4. Девід
5. Японія	5. Біллі
6. Джиммі	6. Меріон
7. Спрінгфілд	7. Світанок
8. Белдінгсвіль	8. Пікфорд
9. Бьорч	9. Моффіт
10. Рут	10. Том
11. Сноу	11. Поллі
12. Волтер	12. Ненсі

ФОРМУЛА РАДОСТІ ЕЛЕОНОР ПОРТЕР

(до 150-річчя від дня народження
американської дитячої письменниці)

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Укладач Л. М. Ільченко.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.

Підписано до друку 22.10.2018 р.

Зам. № 17. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач

НБУ для дітей

вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190

Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua